

Přepočet cizí měny u DPH – ukázka z teorie a příkladů

V souvislosti s DPH vzniká často otázka, jak přepočítat cizí měnu na českou korunu. Pravidla pro přepočet cizí měny upravuje pro potřeby daně z přidané hodnoty v ZDPH zejména § 4 odst. 5, § 38 odst. 4, § 42 odst. 4, § 43 odst. 3 a § 44 odst. 9.

ZDPH stanoví, že pro přepočet cizí měny na českou měnu se použije kurz platný pro osobu provádějící přepočet ke dni povinnosti vzniku

- a) přiznat daň, popřípadě
- b) přiznat uskutečnění plnění.

Kurzem pro potřeby ZDPH se rozumí

- a) kurz devizového trhu vyhlášený ČNB, nebo
- b) poslední směnný kurz zveřejněný Evropskou centrální bankou; přepočet mezi měnami jinými než euro se provede za použití směnného kurzu každé z těchto měn vůči euru.

Pro plátce DPH to znamená, že cizí měnu přepočítá kurzem

- a) používaným v účetnictví,
- b) používaným v daňové evidenci,
- c) používaným u plátců, kteří uplatňují paušální výdaje.

Varianta, kdy je vedle kurzu ČNB možno alternativně používat i kurz Evropské centrální banky, nebude běžně plátci až na specifická plnění využívána.

Odlišný je přepočet cizí měny

- a) při dovozu zboží cestujícím při letecké přepravě, členem posádky letadla apod. - viz ZDPH § 71b odst. 6, kdy se použije kurz platný první pracovní den měsíce října roku předcházejícího dovozu zboží zveřejněný v Úředním věstníku EU,
- b) při vracení daně podle ZDPH § 82a odst. 9, kdy se pro přepočet částky daně v EUR na českou měnu použije kurz devizového trhu vyhlášený ČNB k prvnímu pracovnímu dni měsíce ledna roku, za nějž je žádost o vrácení daně podána.
- c) u zvláštního režimu jednoho správního místa (Mini One Stop Shop) pro telekomunikační služby, služby rozhlasového a televizního vysílání a pro elektronicky poskytované služby, kdy se podle ZDPH § 110r odst. 5 se použije pro přepočet na euro kurz Evropské centrální banky a pro vymáhání daně podle § 110zf odst. 2 přepočet na Kč kurzem devizového trhu vyhlášeným ČNB pro den stanovení daně.

Problematická bývá orientace plátce v okamžicích, kdy vzniká povinnost přiznat daň, resp. povinnost přiznat uskutečnění plnění, což je podstatné při volbě správného kurzu pro přepočet cizí měny. ZDPH vymezuje tento okamžik poněkud komplikovaným způsobem. Zjišťování správného postupu znamená mnohdy procházení mnoha paragrafů ZDPH.

Popis tabulky

1. Sloupec „Plnění“ popisuje jednotlivá plnění.
2. Sloupec „Partner“ určuje osobu, která je partnerem osoby, jež má povinnost přiznat daň nebo osvobození od daně (partner, od kterého je příslušné plnění přijato, nebo partner, kterému je příslušné plnění poskytnuto).
3. Sloupec „ZDPH §“ umožňuje snadné dohledání příslušného ustanovení v ZDPH pro případné zjištění podrobnější informace. Je použito označení „paragraf/odstavec“.
4. Sloupec „Řádek DP“ uvádí, kde se daná informace uvádí v přiznání k DPH.
5. Poslední sloupec obsahuje informaci, z jakého kurzu má plátce vycházet při přepočtu cizí měny.

Kurzy pro přepočítání cizí měny u DPH aneb povinnost přiznat daň, resp. povinnost přiznat uskutečnění plnění

Plnění	Partner	ZDPH §	Řádek DP		Kurz používaný v účetnictví nebo daňové evidenci (není-li uvedeno jinak)
			výstup	vstup	
Dodání zboží do EU - osvobozené od DPH s nárokem na odpočet daně	ORD	22	20		K 15. dni následujícího měsíce po měsíci odeslání nebo přepravení zboží nebo k datu vystavení DD - podle toho, co nastane dříve
Dodání zboží do EU - které není osvobozené od DPH	OPD OND	20a	1, 2		DUZP nebo den přijetí úplaty - podle toho, co nastane dříve
Zasílání zboží s místem plnění mimo tuzemsko	OND	24a	24		DUZP nebo den přijetí úplaty - podle toho, co nastane dříve
Pořízení zboží z EU s místem plnění v tuzemsku - Reverse Charge	ORD	25/1	3, 4	43, 44	K 15. dni měsíce následujícího po měsíci pořízení zboží nebo k datu vystavení DD - podle toho, co nastane dříve
Vývoz zboží		66/3	22		Plátcem prokázaný den výstupu zboží z území EU
Dovoz zboží		23/1	7, 8	42, 43, 44	Ke dni propuštění zboží rozhodnutím celního úřadu, nesplněním či porušením stanovených podmínek - „celní“ kurz – viz § 38/4 ZDPH
Poskytnutí služby do EU	OPD	24a	21, 26		DUZP nebo den přijetí úplaty - podle toho, co nastane dříve
Poskytnutí služby do třetích zemí	OPD	24a	26		DUZP nebo den přijetí úplaty - podle toho, co nastane dříve
Přijetí služby z EU s místem plnění v tuzemsku - Reverse Charge	ORD	24	5, 6	43, 44	DUZP nebo den poskytnutí úplaty - podle toho, co nastane dříve
Přijetí služby z třetích zemí s místem plnění v tuzemsku - Reverse Charge	OPD	24	12, 13	43, 44	DUZP nebo den poskytnutí úplaty - podle toho, co nastane dříve
Oprava základu daně a daně	OPD a právn.	42/4	podle opravovaného plnění - viz výše		Kurz použitý u původního plnění. U opravy, která se týká více zdanitelných plnění, lze použít i kurz platný první pracovní den roku, ve kterém vznikl důvod opravy.
Oprava daně	OND	43/3			

ORD - Osoba registrovaná k dani, OPD - Osoba povinná k dani, OND - Osoba nepovinná k dani

Příklad - Přepočítání cizí měny - dodávky v EU a třetí země

Zaúčtujte následující účetní případy obchodní společnosti BETA, a.s. uskutečněné v lednu a únoru 2xx3 včetně reverse charge (samovyměření DPH). Veškeré obchodní případy se uskutečňují mezi osobami registrovanými k DPH. BETA účtuje o zásobách způsobem „A“ a v účetnictví používá denní kurz vyhlášený ČNB. Veškeré dodávky podléhají základní sazbě DPH.

1. Pořízení zboží ze SRN za 1 000 EUR s DUZP - 3. ledna, datum vystavení DD - 4. ledna a přijetí faktury v ČR je 7. ledna. Zboží bylo přijato na sklad 7. ledna. Vedlejší náklady související s pořízením zboží nebyly vyúčtovány.
2. Dodání zboží do Francie za 500 EUR s DUZP - 7. ledna, datum vystavení DD (faktury) - 8. ledna. Pořizovací cena zboží činila 10 000 Kč.
3. Přijetí služby z Maďarska s místem plnění v ČR za 300 EUR s DUZP - 2. ledna, datum vystavení DD - 8. ledna a přijetí faktury v ČR je 9. ledna.
4. Pořízení zboží z Ruska za 200 EUR, faktura vystavena 3. ledna, přijetí faktury je 9. ledna, 10. ledna – bylo zboží propuštěno do celního režimu volný oběh.
5. 10. ledna - rozhodnutí celního úřadu o propuštění zboží – vyúčtování cla za dovoz zboží z Ruska ve výši 300 CZK.
6. 11. ledna - Došla faktura za další vedlejší výdaje související s dovozem zboží z Ruska 500 Kč.
7. 11. ledna – příjem zboží na sklad.
8. 15. února – vyúčtování pořízeného zboží z Polska v lednu za 400 EUR, na které zatím nebyl přijatý DD.
9. 15. února – přijatý opravný DD za slevu zboží pořízeného ze SRN ve výši 100 EUR.

Kurzy ČNB			
Datum	Kurz EUR	Datum	Kurz EUR
02. 01. 2xx3	25,225	08. 01. 2xx3	25,580
03. 01. 2xx3	25,260	09. 01. 2xx3	25,530
04. 01. 2xx3	25,355	31. 01. 2xx3	25,620
07. 01. 2xx3	25,535	15. 02. 2xx3	25,385

Měsíční kurz pro výpočet cla a ostatních poplatků pro leden 2xx3 je EUR/25,250 CZK

Č.	TEXT	EUR	Kč	MD	D
1a	Došlá faktura za zboží ze SRN – kurz k 7. 1. = 25,535	1 000	25 535	131	321
1b	Reverse charge za zboží ze SRN – kurz k 4. 1. = 25,355(1 000 x 25,355) x 0,21		5 324,55	343	343
1c	Příjemka - převzetí zboží na sklad		25 535	132	131
2a	Vydaná faktura za zboží do Francie – kurz k 8. 1. = 25,580 v přiznání k DPH 500 x kurz k 7. 1. = 500 x 25,535 = 12 767,50 Kč	500	12 790	311	604
2b	Výdejka – úbytek zboží ze skladu		10 000	504	132
3a	Došlá faktura za službu z Maďarska – kurz k 9. 1. = 25,530	300	7 659	518	321
3b	Reverse charge za službu z Maďarska – kurz k 2. 1. = 25,22521 % z 7 567,50		1 589	343	343
4.	Došlá faktura za zboží z Ruska – kurz k 9. 1. = 25,530	200	5 106	131	321
5a	Clo za zboží z Ruska		300	131	379
5b	Reverse charge za zboží z Ruska 21 % z (200 x 25,250) + 300 + 500 = 21 % z 5 850		1 228,50	343	343
6.	Došlá faktura za vedlejší výdaje spojené s dovozem zboží z Ruska		500	131	321
7.	Příjem zboží na sklad		5 906	132	131
8a	Nevyfakturovaná dodávka zboží - kurz k 31. 1. = 25,620	400	10 248	131	389
8b	Reverse charge za nevyfakturované zboží z Polska - kurz k 15. 2. = 25,385(400 x 25,385) x 0,21	400	2 132,34	343	343
9a	Dobropis za zboží ze SRN - kurz ke dni přijetí, tj. 15. 2. = 25,385	100	2 538,50	315	132
9b	Reverse charge – dle opravného DD - kurz k 4. 1. = 25,355(100 x 25,355) x 0,21		-532,46	343	343

Kurzové rozdíly u zápočtu závazků a pohledávek – ukázka z příkladů

	TEXT	Kurz	EUR	Kč	MD	D
1.	Vznik pohledávky	27	100	2 700	311	6xx
2.	Vznik závazku	26	200	5 200	5xx	321
3.	Zápočet pohledávky	25,5	100	2 550	395	311
	Zápočet závazku	25,5	100	2 550	321	395
	Kurzový rozdíl ze zápočtu pohledávky - ztráta			150	563	311
	Kurzový rozdíl ze zápočtu závazku - zisk			50	321	663
4.	Doplnění závazku z běžného účtu	25	100	2 500	321	221
5.	Kurzový rozdíl při úhradě - zisk			100	321	663

Postoupení pohledávky – ukázka z příkladů

	TEXT	Kurz	EUR	Kč	MD	D
1.	Vznik pohledávky	26	100	2 600	311	6xx
2.	Postoupení pohledávky	25,5	100	2 550	546	311
3.	Kurzový rozdíl			50	563	311
4.	Výnos z postoupení – prodej za 80 EUR	25,5	80	2 040	378	646

Přepočet cizí měny a cestovní náhrady – ukázka z příkladů

Příklad - Výpočet cestovní náhrady - záloha poskytnutá v jiné měně, než je stanovena vyhláškou MF ČR pro stravné - zaměstnanec nedoložil kurz směny

Dne 6. 9. 2022 byla zaměstnanci při cestě do Německa poskytnuta záloha 100 USD. Podle předloženého vyúčtování pracovní cesty dne 9. 9. 2022 má zaměstnanec nárok na cestovní náhradu ve výši 45 EUR. Zaměstnanec nedoložil, za jaký kurz v Německu USD směnil.

Zaměstnavatel provedl výpočet náhrady v USD podle kurzu ČNB ke dni poskytnutí zálohy, tj. k 6. 9. 2022, kdy byl vyhlášený kurz ČNB 1 EUR/27,105 CZK a 1 USD/24,561 CZK.

Zaměstnanec předložil vyúčtování pracovní cesty do SRN ve výši 45 EUR.

Výpočet: $45 \text{ EUR} \times 27,105 = 1\,219,725 \text{ CZK}$
 $1\,219,725 / 24,561 = 49,66 \text{ USD}$

Nárok zaměstnance na cestovní náhrady ve výši 49,66 USD bude zaúčtován do nákladů v přepočtovém kurzu, jakým účetní jednotka oceňuje USD podle vnitřní směrnice k 9. 9. 2022. Rozdíl mezi nižším nárokem na cestovní náhradu a vyšší zálohou vrací zaměstnanec zaměstnavateli v poskytnuté měně (v příkladu 50,34 USD), nebo ve měně, za jakou byla směněna, nebo v CZK (viz zákoník práce § 183 odst. 4). Rozdíl mezi vyšším nárokem na cestovní náhradu a nižší zálohou vyplácí zaměstnavatel zaměstnanci v CZK, pokud se nedohodnou jinak (viz zákoník práce § 183 odst. 4).

Příklad - Výpočet cestovní náhrady - záloha poskytnutá v jiné měně, než je stanovena vyhláškou MF ČR pro stravné - zaměstnanec doložil kurz směny

Dne 6. 9. 2022 byla zaměstnanci při cestě do Německa poskytnuta záloha 100 USD. Podle předloženého vyúčtování pracovní cesty dne 9. 9. 2022 má zaměstnanec nárok na cestovní náhradu ve výši 45 EUR. Zaměstnanec doložil, že v Německu směnil zálohu 100 USD na EUR v kurzu 0,893 EUR/1 USD. Poskytnutá záloha původně v USD se přepočte na EUR kurzem směny, tj. $100 \text{ USD} \times 0,893 = 89,30 \text{ EUR}$

Zaměstnanci náleží cestovní náhrada 45 EUR a zbylých 44,30 EUR vrátí zaměstnavateli. Nárok zaměstnance na cestovní náhrady ve výši 45 EUR a vratka do valutové pokladny 44,30 EUR bude oceněna v přepočtovém kurzu, jakým účetní jednotka oceňuje EUR podle vnitřní směrnice k 9. 9. 2022. Přepočet pro potřeby účetnictví je opět zcela nezávislý na způsobu výpočtu nároku na cestovní náhradu zaměstnance. Rozdíl v CZK mezi přepočtem poskytnuté zálohy v USD a vyúčtováním zálohy v EUR bude vyúčtován jako kurzový rozdíl.